

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

De Ivstitia Et Ivre ceterisq[ue] Virtutibus Cardinalibus

Lessius, Leonardus

Antverpiæ, 1632

5 Quibus conueniens sit orare.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72459](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72459)

18 Quinta, *Dimittite nobis*, &c. Petimus nobis condonari delicta noſtra: nam debitum in Scripturis delicti figura eſt, vt ait Tertullianus, quia delicti effectus & germen. Nam ex delicto duplex debitum contrahitur, culpæ, & pœnæ. *Debitum culpa* eſt obligatio compenſandæ iniuriæ per peccatum Deo illatæ. hoc debitum ſi ex peccato mortifero ortum ſit, nullo modo ad æqualitatem ſolui poteſt à nobis, ſed à ſolo Chriſto, vt in 3. p. q. 1. tradi ſolet. *Debitum pœnæ* eſt obligatio ſuſtinendi pœnam æternam vel temporalem, vtrumque petimus nobis ignoſci.

19 *Sicut & nos dimittimus*, &c. Illud ſicut non ſignificat regulam, quam Deus in condonandis peccatis ſequatur, quaſi petamus vt Deus non benigniùs & promptiùs, nec maiora condonet nobis quam nos proximis noſtris; ſed cauſam induſtiuam, vt patet ex Luca c. 11. vbi ſic dicitur: *Dimittite nobis debita noſtra, ſiquidem & nos dimittimus omni debenti nobis.* eſt enim conditio quædam, quam Deus à nobis requirit: vnde apud Matth. immediatè poſt hanc orationem ſubdit Dominus, *ſi enim dimiſeritis hominibus peccata eorum, dimittet & vobis Pater veſter cæleſtis delicta veſtra. Si autem non dimiſeritis hominibus, nec Pater veſter dimittet vobis peccata veſtra.* Itaque allegamus hîc à nobis impletam conditionem, non quòd nihil aliud ad remiſſionem peccatorum obtinendam requiratur; ſed quia eſt diſpoſitio maximè congrua, ſine qua non eſt nobis venia ſperanda; & qua poſita, omnino ſperanda eſt, niſi aliud quid impediatur, vt defectus doloris, vel propoſiti emendationis.

Petes, Quid tenemur debitoribus noſtris dimittere?

Reſpondeo, Non pecuniam, non famæ & honoris reſtitutionem; ſed iniuriam nobis illatam, ita vt propter illam non proſequamur eos odio, nec velimus vindictam priuatam, nec etiam publicam, niſi quando bonum publicum aut recta ratio aliud poſtulat.

20 Sexta, *Et ne nos inducas in tentationem.* Petimus ne Deus permittat nos vlla tentatione vinci, ſicque nos ſemper dirigat, vt numquam ſuccumbamus: hoc enim eſt induci, ſeu vt Græcus textus habet, inferri in tentationem, *τὸ ἐκτρέψαι*, ne inferas, id eſt, ne ſinas inferri. Interdum enim dicitur Deus facere, quod permittit, quia fieri niſi ipſo annuente & manu omnipotentis ſuæ laxante, non poteſt. Sic Matth. 26. Dominus monet, *vigilate & orate, ne intretis in tentationem*, id eſt, ne tentationi cedatis. cauſam addit, *quia ſpiritus* (id eſt, diabolus) *promptus eſt*, ad tentandum & incitandum ad peccatum; *caro autem*, (id eſt, homo) *infirmus* ad reſiſtendum, ſine ope diuina.

Septima, *Sed libera nos à malo.* Petimus hîc liberari ab omnibus diaboli, & conſequenter etiam malorum hominum, qui ſunt membra eius, inſidijs. à malo, Græcè eſt *ἀπὸ τοῦ πονηροῦ*, quo nomine diabolus ſignificari ſolet in Scripturis; vt 1. Ioannis 5. *Malignus* (ὁ πονηρὸς) *non tangit eum*. &c. *Totus mundus in maligno poſitus eſt*; id eſt, ſub diaboli poteſtate. & 1. Ioan. 2. *Viciſtis malignum*. Matth. 5. *Quod his abundantius eſt, à malo eſt.* & alibi.

Amen. Clauſula *Amen*, quam Hieronymus vocat ſignaculum orationis Dominicæ, eſt approbantis & optantis vt ita fiat, Græcis *ἁμῶν*. Plal. 40. *Benedictus Dominus Deus Iſrael à ſæculo & in ſæculum, fiat, fiat.* Græcè, *ἁμῶν, ἁμῶν*. Idem habetur Plal-

mo 71. verſu vltimo, per ſe tamen idem valet, quòd *verè*, teſte Hieronymo.

Notandum eſt ex D. Thoma. art. 5. inter ea quæ à Deo peti poſſunt, quadam abſolutè petenda eſſe, vt ferè ſunt ea quæ oratione Dominica continentur. alia ſolùm ſub conditione tacita vel expreſſa; vt ſunt diuitiæ, honores, longa vita, opulenta matrimonia, vxor ſpecioſa, pulchra proles, & ſimilia. hæc enim, quia ſæpiſſimè hominibus ſunt exitio, non ſunt petenda abſolutè, ſed ſub conditione, ſi nobis ſint futura ſalutaria; quòd ſoli Deo perſpectum eſt. Vnde in iſtis optima orandi forma eſt, rogare Deum vt nobiſcum agat ſicut nouit expedire ad ſuam gloriam & ſalutem noſtram.

Petes, Vtrum ſit peccatum ea ſecundùm ſe deſiderare & petere à Deo?

Reſpondeo, Si quis hæc ita deſideret, vt non curet, ſint ne ipſi futura ſalutaria an non, peccat; quia illa plus amat quàm ſuam ſalutem. Si tamen ſperet non obſtatura ſaluti, non videtur deſiderium, quo illa per ſe appetuntur, eſſe malum, modò eâ menſura appetantur, quæ non ſit contra rectam rationem: quia ſunt bona indifferentia. vnde ſi quis ea ſic petat à Deo, non videtur peccare; nam Iudæi talia à Deo petebant, & talium bonorum in veteri Teſtamento promiſſiones pro legis obſeruatione acceperunt. Si tamen deſiderium & ſollicitudo modum excedant, peccatum eſt.

DUBITATIO V. Quibus conueniens ſit orare.

D. Thomas art. 3.

Reſpondeo, Conuenire ſoli naturæ rationali Superiorem agnoſcenti, à quo aliquid boni ſibi vel alteri expectare poſſit. Ratio eſt, quia oratio eſt petitio quædam ad Superiorem directa. petitio autem eſt actus rationis, quo deſiderium exprimitur ad aliquid impetrandum.

Hinc patet Primò, Orationem non conuenire perſonis diuinis; tum quia Superiorem non habent, à quo ſibi vel alteri aliquid poſſint expectare; tum quia ſingulæ ſua auctoritate & poteſtate omnia poſſunt.

Patet Secundò, Eam conuenire tum Angelis ſanctis; quia eſt nihil ſuperſit quòd ſibi peculiariter petant, nobis tamen bona ſpiritualia & ſalutem expetunt, & Deo aduentum regni futuri: tum animabus beatis, quæ præterea ſibi petunt reſurrectionem corporum: tum viatoribus, quibus & ſibi & alijs multa petenda: tum deſunctis, qui ſunt in purgatorio, quos pro ſe orare vt à pœnis ſoluantur, non videtur dubitandum: quicumque enim in graui afflictione conſtitutus ſcit eſſe aliqua remedia, quibus poſſit liberari, dubium non eſt quin roget ea ſibi adhiberi. deſuncti autem ſciunt extare huiuſmodi remedia, vt ſacrificia, preces, ieiunia, eleemoſynas fidelium, indulgentias, orationes Sanctorum: cur ergo non orent hæc ſibi applicari, & vt Deus fideles ad hæc excitet? Vnde meritò Eccleſia illud Iob, *Miſeremini mei, miſeremini mei, ſaltem vos amici mei, quia manus Domini tetigit me*, applicat deſunctis in purgatorio poſitis. An orent pro viujs, non fatiſ conſtat. credibile eſt etiam pro illis orare; quia dubitandum non eſt quin pro ſuis ſint ſolliciti: ad hoc enim charitas eos impellit. cur ergo illorum ſalutem Deo

Duplex debitum.

Sicut.

Quid condonandum proximo.

Facere, pro permittere.

Malignus.

Amen.

21 Duplicita ſunt, quæ à Deo petuntur.

22 Si bona adiphora per ſe petantur.

22

23 Conuenit Angelis, animalibus beatis, viatoribus, & deſunctis qui in purgatorio.

Deſuncti orant pro nobis in purgatorio.

Deo non commendent: nos tamen eos non inuocamus, quia preces nostras ordinariè non possunt cognoscere; & sunt in eo statu vt magis egeant auxilio nostro, quam vt possint nobis auxilium adferre, vt ait D. Thomas q. 83. art. 11. ad 3.

An damnatis.

Patet Tertio, Damnatis orationem propriè non competere; tum quia carent pio affectu ex quo oratio debet procedere, vt sit actus virtutis; tum quia nihil illis boni à Deo expectandum. quamuis interdum aliqualis petitio in illis reperiatur; vt cum sathan petit tentare S. Iob; cum diues petit mitti Lazarum, &c.

24 An humanitati Christi.

Sed difficultas est, Vtrum Christo secundum humanam naturam in celo conueniat. Quidam negant, Primo, Quia Christus totum negotium salutis nostræ exactè & minutè cum Patre in via composuit. Secundo, Quia aliàs liceret Christum rogare vt pro nobis oret.

Sed verius videtur, Christi animam etiam modò rogare diuinitatem pro hominibus. Primo, Quia id non dedecet ipsam, cum in via sapissimè id fecerit, & statui beatitudinis non repugnet; vt patet in alijs Beatis. Secundo, Vitur in Deum laude, gratiarum actione, adoratione, sicut enim summa charitate, ita etiam summa humilitate erga Deum est prædita. cur etiam non vtatur oratione? Tertio, Etsi data sit illi anima sanctissima omnis potestas in celo & in terra, Matth. 28. tamen executio huius potestatis non potest fieri virtute animæ, sed diuinitatis, vt patet in iustificatione & glorificatione: ergo decet vt id petat à diuinitate, saltem actu interno. Quarto, Sicut hostiæ veteres immolabantur in sancto sæculari, ita Christus semetipsum immolauit in hoc mundo: & sicut Pontifex veteris legis, sanguinem hostiæ inferebat in sancta sanctorum ad deprecandum Deum pro populo; ita Christus corpus & sanguinem suum intulit in cælum, vt appareat vultui Dei pro nobis, vt deducit Apostolus ad Hebræos 9. ergo Christus ibi apparet vt Pontifex, seu vt munere Pontificis post hostiæ sacrificium fungens; quod in eo consistit vt petatur sacrificij effectus; alioquin nõ esset apta analogia inter Christum & Pontificem veteris legis, quam intendit Apostolus. Quinto, Hæc sententia est magis consentanea Scripturæ sacre Ioannis 14. Si diligitis me, mandata mea seruate, & ego rogabo Patrem, & alium Paraclitum dabit vobis, vt maneat vobiscum in æternum. quasi dicat, Nolite ob meum discessum ad Patrem esse mœsti; quia cum ad Patrem venero, rogabo eum vt alium meo loco mittat, qui numquam discedet. 1. Ioan. 2. Sed etsi quis peccauerit, aduocatum habemus apud Patrem Iesum Christum iustum: quod propriè dici nequit, nisi aliquid pro nobis à Patre petat. Ad Rom. 8. Qui est ad dexteram Dei, qui etiam interpellat pro nobis. Ad Heb. 7. Semper viuens ad interpellandum pro nobis. quibus verbis satis insinuat, hanc interpellationem non solum fieri exhibitione & præsentia obiectiua humanitatis & vulnerum, sic enim non esset quid distinctum à fessione ad dexteram, nec requireretur vt sit viuens; sed per actum animæ, quo nobis misericordiam & salutem petit: sic enim aliquid peculiare adfertur, quod nostram fiduciam erigat: hoc enim intendit Apostolus. Sexto, Eandem sententiam insinuant Patres, Iustinus q. 105. ad orthod. Si enim superatis iam resurrectione, carnis infirmitatibus, vt Pontifex confessionis nostræ, interpellat pro nobis, nonne

magis cum adhuc subiaceret infirmitati carnis, egebat magno validoque clamore & lacrymis, cum quibus preces offerebat? Ambros. in illud ad Rom. 8. Qui etiam interpellat pro nobis: Christus resurgens, semper causas nostras agit apud Patrem, cuius postulatio contemni non potest, quia in dextera Dei est, hoc est in honore quod Deus est. & infra explicat quo modo interpellat pro nobis, nempe eo modo, quo rogauit pro Petro, vt non deficeret fides eius. & infra: Interpellat pro nobis, ne inimicus aliquid violenter presumat contra nos, vt arceatur insolentia eius. In eadem sententia videtur esse Cyprianus epist. 8. & Augustinus præf. in Psal. 85. Idem aperte docet D. Thomas in cap. 7. ad Hebr. lect. 4. D. Bonaventura, de vita Christi cap. 98. Toletus in cap. 16. Ioannis, annot. 35. & Suarez in 3. p. disp. 45. sect. 2.

Ad Primam rationem in contrariū adductam: Christus omnia cum Patre composuit, quia exactè pro omnibus satisfecit, & meruit omne bonum, quod temporis successu hominibus conferretur. Hinc tamen non sequitur, quin modò possit orare vt illis bona conferantur.

Ad argumenta.

Dices, Christus adhuc in vita mortali præuidebat quidnam singulis hominibus expediens foret, & quid pro singulis esset petendum: ergo illud tunc poterat petere & pro singulis impetrare. Si poterat, credibile est fecisse, cur enim expectet tempus executionis? præsertim cum hoc modo perfectius sit opus nostræ redemptionis, quod in hac vita est operatus.

25 Obiectio.

Respondeo, Hoc argumentum rectè probare non esse illi opus oratione, cum iam omnia petierit & impetrauerit, quæ temporis successu mortalibus bona conferuntur. Hinc tamen non sequitur, quin ipsa oratione vtatur; non quia id necessarium, sed vt diuinitatem sic magis honoret, & omne bonum in illam tamquam in primum fontem referat. nam etiam ab initio conceptionis illa omnia præuidit, & vt verisimile est, petiit & impetrauit (id enim facile ei erat) tamen sapius in vita eadem rogauit, & impetrauit. nihil enim vetat quin idem sapius possit rogari & obtineri ante executionem. Itaque potest etiam modò rogare vt fiat executio eorum, quæ antè meruit & impetrauit, quamuis nihil noui petat.

Resp. Christus non opus habet oratione.

Ad Secundum Respondeo, Etsi per se non sit illicitum, vt quis considerando Christum quæ homo est, qui diuinitatem omni cultu veneratur, sic oret apud animum suum, Christe ora pro me, impetra mihi à Patre veniam & salutem; tamen absolute non est hoc modo orandum, saltem publicè. Primo, Quia est contra morem Ecclesiæ. Secundo, Facile insinuetur error Arii, facientis Filium creaturam; vel Nestorij, constituentis duas in Christo personas. Tertio, Insinuetur, Christum, sicut alios, egere oratione, nec habere in sua potestate nos saluare sine oratione. nemo enim illum, qui per se potest dare salutem, rogat vt oret, sed vt ipse det. Quarto, Oratio dirigitur ad personam, quæ est Deus, & sua auctoritate potest dare. Quinto, Decet vt qui aliquid ab altero petit, præsertim publicè, summo titulo honoris compelleret, & supremam illius potestatem agnoscat; alioquin videbitur illum potius irridere, quam honorare. Denique, quia nihil noui impetrare potest, quod iam antè non impetrauerit. itaque solum rogandus est vt illud sua potestate diuina conferat.

26 An Christus rogandus ut pro nobis oret.

rat. Si tamen ipsa Christi anima per se spectetur, non absurdè priuatim rogari poterit, vt virtutes & salutem impetret, id est, faciat nobis per diuinitatem conferri. etsi enim ipse non egeat oratione, tamen ex humilitate ea libentissimè vitur erga diuinitatem.

DVBITATIO VI.

Vtrum Sancti sint orandi seu inuocandi.

D. Thomas quest. 83. art. 11.

27 Negarunt hoc multi hæretici. Primò, Vigilantius, qui docebat mortuorum preces pro aliis non exaudiri, teste Hieronymo. Vnde apertè sequitur inanem esse Sanctorum inuocationem.

Secundò, Quidam hæretici tempore D. Bernardi, dicti Apostolici, qui, vt refert Bernardus Serm. 66. in Cantica, ridebant Catholicos quòd Sanctos inuocarent.

Tertiò, Quidam circa eadem tempora dicti Cathari & Patareni, qui nec Sanctos nec Angelos inuocandos esse docebant, teste Tuttrecremata l.4. de Ecclesia p.2. cap. 35.

Quartò, Waldenses, seu Pauperes de Lugduno, qui paulò post orti, dicebant Sanctos nec audire, nec attendere ad preces nostras, teste Antonino 4. p. tit. 11. cap. 7. §. 2.

Quintò, Wiclef, qui dicebat esse inutile Sanctos inuocare, teste Thoma Waldensi tom. 3. c. 108.

Hæretici nostri facti.

Sextò, Hæretici nostri temporis, qui duo docent. Primò, Id esse inutile, eò quòd Sancti preces nostras non cognoscant. Secundò, Esse implum, quia obcuratur officium Mediatoris. Ita Calvinus lib. 3. Instit. cap. 20. §. 20. & sequent. vsque ad 28. Idem docent ceteri.

28

Pro veritate Notandum est, Sanctos posse tripliciter inuocari.

Primò, Tamquam primarios auctores vitæ & salutis, quasi sua ipsi auctoritate & potestate possint remittere peccata, infundere virtutes, dare vitam æternam, &c.

Secundò, Tamquam adiutores ad precandum Deum.

Tertiò, Tamquam administratos quorundam beneficiorum, quæ ipsi per se nobis conferre possunt; qualia sunt salutaria suggerere, dæmonis machinationes impedire, varia mala auertere, & similia. Nunc

Dico Primò, Nulla ratione licitum est Sanctos primo modo inuocare, nempe tamquam auctores primarios salutis: id enim esset aperta idololatria; nec quiquam Catholicorum ita vquam illos inuocant, aut inuocandos censuit, vt falsò illis imponit Calvinus num. 22.

Nec obstant illa formulæ precandi, quas Calvinus obicit tamquam intolerabiles, S. Medarde, S. Eligi, respice seruos tuos, iuna è calo: quia intelligendæ sunt de auxilio precum, vel simili, quod ipsis congruat: illa autem, vt sancta Virgo iubeat. Filium facere quod petimus, nullus Catholicus vritur; nemo enim nescit Filium in cælo Matri subditum non esse; ac proinde nihil ei propriè iuberi posse. Quòd si quis tamen pia mente sic loquere- tur, non esset magnopere reprehendendus: nam etiam Scriptura dicit Deum voci hominis obediuisse, latiore vocabuli significatu: & amicis dicere solemus vt iubeant & imperent nobis. Similiter

non obstat quòd Virgini dicamus, vita, dulcedo, & spes nostra: id enim verum est ratione Filij, quem nobis peperit, per tropum, per Metonymia dicitur, vbi nomen effectus tribuitur ei, quod aliquo modo est causa; quod in Scripturis est frequens. omitto Apostolos lucem mundi à Domino vocari Matth. 5.

Dico Secundò, Pium tamen & salutare est eos inuocare secundo & tertio modo, tamquam amicos Dei charissimos, videlicet vt pro nobis orent, suamque nobis opem porrigant. Est fide tenendum, & definitum in Conc. Trid. sess. 25. de inuocat. Sanctorum. Probatum Primò, Ex Scripturis; Gen. 48. Angelus, qui eruit me de cuniculis malis, benedicat pueris istis. hic Iacob inuocat Angelum suum. Iob 5. Voca, si est qui tibi respondeat, & ad aliquem Sanctorum conuertere. id est, ad aliquem Angelorum. Nec obstat, quòd hæc sint verba Eliphaz Themanitæ; quia Iob ea non reprehendit, cum tamè alia minùs rectè dicta refuter. Exo. 32. Recordare Abraham, Isaac & Israel seruorum tuorum; vbi per merita Patriarcharum postulat, & exauditur. vnde sequitur infra: Placatus est Dominus ne faceret malum, &c. hic modus orandi erat frequentissimus apud Iudeos.

29 Probatum inuocatio Sanctorum.

Dices, Non orabant ipsos Patriarchas, sed Deum.

Obiectio.

Respondeo, Verum est; quia nondum erant in statu beatitudinis, vt possent preces ad se directas cognoscere. sed quia allegabant eorum merita & obsequia vt propter illa Deus misereretur, satis insinuabant, ipsos, si per se orent, multò magis impetrare posse. Falsum est autem quod ait Calvinus, solum allegari pactum, quod Deus habebat cum Patribus, vt patet Psal. 131. Memento Domine Dauid, & omnis mansuetudinis eius; vbi merita allegantur. Idem patet cum dicitur, Seruorum tuorum, dilecti tui, Sancti tui, Exodi 32. Dan. 3. & alibi.

Resp.

Secundò, ex Scripturis constat, Angelos & Sanctorum animas pro nobis orare: ergo rectè eos inuocamus, vt id crebrò & efficaciter præsentent.

De Angelis, Tobia 12. Angelus dicit se obtulisse Deo orationes Tobia; quæ oblatio non fiebat nuda tantum exhibitione coram Deo, cum ipsi omnia sint præsentissima; sed cum deprecatione vt Deus illas exaudiret; quò modo per alios nobiles cupiunt homines suas preces offerri Principi. Zacharia 1. Angelus orat Deum pro populo Iudaico: Domine exercituum, vsquequo tu non misereberis Ierusalem & urbium Iuda, quibus iratus es? iste iam septuagesimus annus est.

Orationum oblatio.

De aliis Sanctis patet 2. Machab. vltimo, vbi Onias apparuit Iudæ Machabæo, orans pro populo; & Ieremias, de quo Onias dicit, Hic est qui multum orat pro populo, & sancta civitate Ierusalem; & tamen nondum erant beati: quanto magis in statu beatitudinis orabunt, vbi charitas illorum longè feruentior?

Tertiò, Probatum ex Conciliis. Synodus 7. act. 6. Cum timore Dei omnia agamus, postulatæ intercessionibus incontaminata Deipara & semper Virginis Domina nostra Maria. Item sanctorum Angelorum, & omnium Sanctorum, salutantes venerandas illorum reliquias, &c. Concil. Trid. sess. 25. in principio, mandat populum Christianum doceri, eos, qui negant Sanctos æterna felicitate fruente inuocandos esse; & qui asserunt vel illos pro hominibus non orare, vel eorum, vt pro nobis etiam singulis orent,

30

inuo-